

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

Lessons from the story of Amnon and Tamar

- 1. אבות ה, טז**

"כָּל אֲהָבָה שֶׁהיא תְלוּיָה בְדָבָר, בְּטֵל דָּבָר, בְּטֵלָה אֲהָבָה. וְשֵׂאִינָה תְלוּיָה בְדָבָר, אֵינָה בְטֵלָה לְעוֹלָם. אִיזוֹ היא אֲהָבָה תְלוּיָה בְדָבָר, זֶה אֲהָבָה אֲמֵנוֹן וְתָמָר. וְשֵׂאִינָה תְלוּיָה בְדָבָר, זֶה אֲהָבָה דָּוִד וַיהוֹנָתָן:"

Any love that is dependent on something, when that thing perishes, the love perishes. But [a love] that is not dependent on something, does not ever perish. What's [an example of] a love that is dependent on something? That's the love of Amnon and Tamar. And [a love] that is not dependent on something? That's the love of David and Jonathan.
- 2. מגן אבות (רשב"ץ) אבות פרק ה' משנה כ**

" כל אהבה שהיא תלויה בדבר וכו' כאנשים המתחברים מפני שררה או שותפות ממון, או אהבת איש לאשה מפני יופי ורוצה לבא עליה, כיון שהיא תלויה בדבר שאינו מתקיים, גם האהבה תבטל בהתבטל הדבר ההוא, כמו שאירע לאמנון שהיה אוהב לתמר מפני יופיה, כמו שנאמר, 'את תמר אחותי אני אוהב' וכשנתמלא רצונו ממנה ובעל אותה, בטלה אותה אהבה".
- 3. בראשית כד, טז**

" וַיִּבְאֶה יִצְחָק הָאֱהָלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת רַבֵּקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֲבָה וַיִּנָּחַם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ." " וַיְהִי אַחֲרֵי-כֵן, וְלֹאבְשָׁלוֹם בֶּן-דָּוִד אָחוֹת יָפָה--וַיִּשְׁמָה תָמָר; וַיֵּאָהֲבָהּ, אֲמֵנוֹן בֶּן-דָּוִד .
- 4. בעל הטורים בראשית כד, טז**

" ויאהבה ב' במסורה הכא ואידך ויאהבה אמנון. התם היתה אהבה התלויה בדבר על כן בטלה אבל הכא אינה תלויה בדבר על כן לא בטלה:"
- 5. דברים יג, ז**

" כִּי יִסְיִתְךָ אַחִיךָ בֶּן-אִמֶּךָ או-בִּנְךָ או-בִּתְךָ או אִשֶׁת חֵיקְךָ, או רֵעֶךָ אֲשֶׁר כָּנַפְשְׁךָ--בְּסִתְרָה לֵאמֹר: נִלְכֶה, וְנַעֲבֹדָה אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ, אֶתָּה וְאַבְתֵּיךָ." "

If your brother, your own mother's son, or your son or daughter, or the wife of your bosom, or your closest friend entices you in secret, saying, "Come let us worship other gods"—whom neither you nor your fathers have experienced—
- 6. תלמוד בבלי, מסכת עבודה זרה, דף ל"ו, עמוד ב**

" דאמר ר' יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק: רמז לייחוד מן התורה מנין? שנאמר: **כי יסיתך אחיך בן אמך**, וכי בן אם מסית, בן אב אינו מסית? אלא, בן מתייחד עם אמו, ואין אחר מתייחד עם כל עריות שבתורה! ייחוד דאורייתא דאשת איש, ואתא דוד וגזר אפי' אייחוד דפנויה, ואתו תלמידי בית שמאי ובית הלל גזור אפי' אייחוד דעובדת כוכבים."
- 7. סנהדרין כא, א-ב**

"תנא משמיה דר' יהושע בן קרחה גדר גדול גדרה תמר באותה שעה אמרו לבנות מלכים כך לבנות הדיוטות על אחת כמה וכמה אם לצנועות כך לפרוצות על אחת כמה וכמה אמר רב יהודה אמר רב באותה שעה גזרו על הייחוד"
- 8. ספר החינוך מצווה קפ"ח**

" כשאיירע מעשה אמנון ותמר, גזר דוד ובית דינו על ייחוד דפנויה"

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

9. סנהדרין עה, א.

”אמר רב יהודה אמר רב: מעשה באדם אחד שנתן עיניו באשה אחת והעלה ליבו טינא. באו ושאלו לרופאים ואמרו אין לו תקנה עד שתיבעל לו. אמרו חכמים ימות ואל תיבעל לו. תעמוד לפניו ערומה – ימות, ואל תעמוד לפניו ערומה. תספר עמו מאחרי הגדר – ימות, ואל תספר עמו מאחורי הגדר. פליגי בה ר' יעקב בר אידי ור' שמואל בר נחמני חד אמר אשת איש היתה וחד אמר פנויה היתה בשלמא למאן דאמר אשת איש היתה שפיר אלא למ"ד פנויה היתה מאי כולי האי? ... רב אחא בריה דרב איקא אמר כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות

Rav Yehuda says that Rav says: There was an incident involving a certain man who set his eyes upon a certain woman and passion rose in his heart, to the point that he became deathly ill. And they came and asked doctors what was to be done with him. And the doctors said: He will have no cure until she engages in sexual intercourse with him. The Sages said: Let him die, and she may not engage in sexual intercourse with him. The doctors said: She should at least stand naked before him. The Sages said: Let him die, and she may not stand naked before him. The doctors suggested: The woman should at least converse with him behind a fence in a secluded area, so that he should derive a small amount of pleasure from the encounter. The Sages insisted: Let him die, and she may not converse with him behind a fence... This is so that the daughters of Israel should not be promiscuous with regard to forbidden sexual relations. Were they to listen to the doctors' recommendations, Jewish women might lose moral restraint. Rabbi Ya'akov bar Idi and Rabbi Shmuel bar Nahmani disagree about this issue. One of them says: The woman in question was a married woman, and the other one says: She was unmarried. Granted, according to the one who says that she was a married woman, the matter is properly understood. Since the case involved a severely prohibited forbidden relationship, the Sages did not allow any activity hinting at intimacy. But according to the one who says that she was unmarried, what is the reason for all this opposition? Why did the Sages say that the man must be allowed to die, rather than have the woman do as was requested? ... Rav Aha, son of Rav Ika, says: This is so that the daughters of Israel should not be promiscuous with regard to forbidden sexual relations.

10. חגיגה יא ע"ב

”אין דורשין בעריות בשלשה... אלא אמר רב אשי מאי אין דורשין בעריות בשלשה אין דורשין בסתרי עריות (בשלשה) מ"ט סברא הוא בי תרי כי יתבי קמי רבייהו חד שקיל וטרי בהדי רביה ואידך מצלי אודניה לגמרא תלתא חד שקיל וטרי בהדי רביה והנך תרי שקלו וטרו בהדי הדדי ולא ידעי מאי קאמר רבייהו ואתו למישרי איסורא בעריות אי הכי כל התורה נמי עריות שאני דאמר מר גזל ועריות נפשו מחמדתן ומתאוה להם אי הכי גזל נמי עריות בין בפניו בין שלא בפניו נפיש יצריה גזל בפניו נפיש יצריה שלא בפניו לא נפיש יצריה:

One may not expound the topic of forbidden sexual relations before three? ... Rav Ashi said: It means: One may not expound the concealed laws of forbidden sexual relations before three. What is the reason? It is due not to a biblical allusion, but rather it is based on logical reasoning: When two students sit before their teacher, one of them is typically involved in a discussion of *halakha* with his teacher, while the other lends his ear to listen to the teaching. However, if there are three students, one of them is involved in a discussion with his teacher while the other two are engaged in a discussion with one another, and they do not know what their teacher is saying, and may come to render permitted a forbidden relation by following their own reasoning rather than the explanation provided by their teacher. The Gemara raises a difficulty: If so, the entire Torah should likewise be taught only to two individuals, to prevent similar errors. The Gemara answers: The *halakha* of forbidden sexual relations is different, for the Master said: Robbery and forbidden sexual relations are sins that one's soul covets and lusts after. Therefore, we are concerned that one who has not properly studied these matters with his teacher will rule leniently for himself. The Gemara asks: If so, robbery should also not be taught to more than two, for this very reason. The Gemara responds: There is a

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

difference between the lust for forbidden sexual relations and the lust for robbery. In the case of those with whom relations are forbidden, his evil inclination is strong whether or not the objects of desire are before him. With regard to robbery, however, if the object presents a direct temptation before him his inclination is strong, but when it is not before him his inclination is not strong, and we are therefore less concerned.

11. רמב"ם הל' איסורי ביאה כב, יח-יט

" אין לך דבר בכל התורה כולה שהוא קשה לרוב העם, אלא לפרוש מן העריות והביאות האסורות. אמרו חכמים (שבת קל, ב:) בשעה שנצטוו ישראל על העריות, בכו וקבלו מצווה זו בתרעומת ובבכיה, שנאמר בְּכֶה לְמִשְׁפָּחֹתָיו – על עסקי משפחות. ואמרו חכמים: גזל ועריות – נפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן. ואין אתה מוצא קהל בכל זמן וזמן שאין בהן פרוצין בעריות ובביאות אסורות. אמרו חכמים רוב בגזל, ומיעוט בעריות, והכל באבק לשון הרע."

There is nothing in the entire Torah that is more difficult for the majority of people to separate themselves from than sexual misconduct and forbidden relationships. Our Sages said: When the Jews were commanded regarding forbidden sexual relations, they wept and accepted this mitzvah with complaints and moaning, as implied by the phrase: "Crying among their families," [which is interpreted as meaning]: "Crying about family matters." Our Sages said: A person's soul desires and craves theft and forbidden sexual relations. You will never find a community that does not have some people who are promiscuous regarding forbidden relationships and prohibited sexual conduct. Moreover, our Sages said: Most people trespass with regard to theft; a minority with regard to forbidden sexual conduct, and all with regard to the shade of undesirable gossip.

12. סוכה נב, ב

" אמר רבי יצחק יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום שנאמר רק רע כל היום אמר רבי שמעון בן לקיש יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו שנאמר ... ואלמלא הקב"ה שעוזר לו אינו יכול לו שנאמר' ... תנא דבי רבי ישמעאל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש... "

Rabbi Yitzhak said: A person's inclination overcomes him each day, as it is stated: "Only evil all day" All day long his thoughts and desires are for evil. Rabbi Shimon ben Lakish said: A person's evil inclination overcomes him each day and seeks to kill him, as it stated: ... And if not for the Holy One, Blessed be He, Who assists him with the good inclination, he would not overcome it, as it is stated: ...The school of Rabbi Yishmael taught: If this scoundrel, the evil inclination, accosted you, seeking to tempt you to sin, drag it to the study hall and study Torah.

13. הראי"ה קוק אורות הקודש ח"ג, "דרך הקודש" לו

"יצרא דעריות יוכל ללפף את האדם יותר עמוק מהשורש של קישור החיים שלו עצמו, מפני שהוא נעוץ בנטיית המשך החיים של הדורות כולם"

14. יומא סט ע"ב

" אותיבו בתעניתא תלתא יומין ותלתא לילואתא מסרוהו ניהליו נפק אתא כי גוריא דנורא מבית קדשי הקדשים אמר להו נביא לישראל היינו יצרא דעבודת כוכבים שנאמר ויאמר זאת הרשעה בהדי דתפסוה ליה אשתמיט ביניתא ממזיאי ורמא קלא ואזל קליה ארבע מאה פרסי אמרו הכי נעביד דילמא חס ושלום מרחמי עליה מן שמיא אמר להו נביא שדיוהו בדודא דאברא וחפיוהו לפומיה באברא דאברא משאב שאיב קלא שנאמר ויאמר זאת הרשעה וישלך אותה אל תוך האיפה וישלך את אבן העופרת אל פיה אמרו הואיל ועת רצון הוא נבעי רחמי איצרא דעבירה בעו רחמי ואמסר בידיהו אמר להו חזו דאי קטליתו ליה להווא כליא עלמא חבשוהו תלתא יומי ובעו ביעתא בת יומא בכל ארץ ישראל ולא אשתכח אמרי הכי נעביד נקטליה כליא עלמא ניבעי רחמי אפלגא פלגא ברקיעא לא יהבי כחלינהו לעיניהו ושבקוהו ואהני דלא מיגרי ביה לאיניש בקריבתה

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

... they observed a fast for three days and three nights, and He delivered the evil inclination to them. ... Zechariah the prophet said to the Jewish people: This is the evil inclination for idol worship ... When they caught hold of it ... They said: What should we do to kill it? Perhaps, Heaven forbid, they will have mercy upon him from Heaven. The prophet said to them: Throw it into a container made of lead and seal the opening with lead... They followed this advice and were freed of the evil inclination for idol worship. When they saw that the evil inclination for idol worship was delivered into their hands as they requested, the Sages said: Since it is an auspicious time, let us pray also concerning the evil inclination for sin in the area of sexual relationships. They prayed, and it was also delivered into their hands. Zechariah the prophet said to them: See and understand that if you kill this evil inclination the world will be destroyed because as a result there will also no longer be any desire to procreate. They followed his warning, and instead of killing the evil inclination they imprisoned it for three days. At that time, people searched for a fresh egg throughout all of Eretz Yisrael and could not find one. Since the inclination to reproduce was quashed, the chickens stopped laying eggs. They said: What should we do? If we kill it, the world will be destroyed. If we pray for half, i.e., that only half its power be annulled, nothing will be achieved because Heaven does not grant half gifts, only whole gifts. What did they do? They gouged out its eyes, effectively limiting its power, and set it free. And this was effective to the extent that a person is no longer aroused to commit incest with his close relatives.

15. שמ"ב יג, כב

"ולא דבר אבשלום עם אמנון למרע ועד טוב כי שניא אבשלום את אמנון על דבר אשר ענה את תמר אחותו"
Absalom didn't utter a word to Amnon, good or bad; but Absalom hated Amnon because he had violated his sister Tamar.

16. רלב"ג שמ"ב יג, כב

"... והוא מה שלמדנו שענין השנאה יוכר לנו כשלא ידבר עם שונאו למרע ועד טוב כאמרו ולא דבר אבשלום לאמנון למרע ועד טוב כי שניא אבשלום את אמנון ומזה המקום למדנו כי מה שאמרה התורה בהרוג נפש בשגגה והוא לא שונא לו מתמול שלשום יוכר בזה האופן כי אנחנו לא נדע מה שיש בלבו אך אם ראינוהו שלא דבר עמו שלשה ימים ידענו כי הוא שונא לו ולא יהיה גולה על הרציחה ההיא כי גדול עונו משיכופר על ידי גלות"

17. דברים יט ג-ז

"... והיה, לנוס שמה כל-רצח. ד. וזה דבר הרצח, אשר-ינוס שמה וחי: אשר יכה את-רעהו בבלי-דעת, והוא לא-שניא לו מתמול שלשום הוא, ינוס אל-אחת הערים-האלה--וחי. ו. פן-ירדף גאל הדם אחרי הרצח, כי-יחם לבבו, והשיגו כי-ירבה הדרך, והקהו נפש; ולו, אין משפט-מות, כי לא שניא הוא לו, מתמול שלשום. ז. על-כן אנכי מצוה, לאמר: שלש ערים, תבדיל לה. "
"... so that any manslayer may have a place to flee to.— Now this is the case of the manslayer who may flee there and live: one who has killed another unwittingly, without having been his enemy in the past.... That man shall flee to one of these cities and live.— Otherwise, when the distance is great, the blood-avenger, pursuing the manslayer in hot anger, may overtake him and kill him; yet he did not incur the death penalty, since he had never been the other's enemy. That is why I command you: set aside three cities."

18. ויקרא יט, יז

" לא-תשנא את-אחירי, בלבבך; הוכח תוכיח את-עמיתך, ולא-תשא עליו חטא. "
You shall not hate your kinsfolk in your heart. Reprove your kinsman but incur no guilt because of him.

19. ראב"ע ויקרא יט, יז

" שמא תחשדהו בדבר ולא היה כן וזה טעם ולא תשא עליו חטא כי עונש יהיה לך בעבורו: "

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

20. רשב"ם ויקרא יט, יז
" לא תשנא את אחיך בלבבך - אם גמלך רעה לא תתראה לפניו כאוהב. ובקרבו ישים אורבו לא טוב, אל תשנאהו בלבך אלא - הוכח - תוכיחו על מה שעשה ומתוך כך יהיה שלום.
21. בערכין ט"ז ע"ב
"מניין לרואה בחברו דבר מגונה שחייב להוכיחו, שנאמר: 'הוכח תוכיח' וכו' "
22. ברכות לא, ע"א
" אמר רבי אלעזר: מכאן לרואה בחברו דבר שאינו הגון צריך להוכיחו."
23. יבמות ס"ה ע"ב
"כשם שמצווה על אדם לומר דבר הנשמע כך מצווה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע, רבי אבא אומר חובה."
24. ערכין ט"ז: ע"ב
"עד היכן תוכחה? רב אמר עד הכאה ושמואל אמר עד קללה."
25. אורחות צדיקים" שער השנאה. ד"ה יש כמה
" לפי שיש בזה שלום וטובה בין אנשים, כי כשיחטא איש לאיש ויוכיחו במסתרים, יתנצל לפניו ויקבל התנצלותו וישלם עמו, ואם לא יוכיחו ישטמנו בלבו ויזיק אליו לפי שעה או לזמן מן הזמנים, כמו שנאמר ברשעים ולא דבר אבשלום עם אמנון וגו'. וכל דרכי התורה דרכי נועם ונתיבותיה שלום."
26. מצודת דוד שמ"ב יד, יד
"ולא ישא אלהים נפש - ר"ל ועוד הלא אין אלהים נושא פנים לשום נפש ושלם ישלם לאיש כמפעלו ולטובת האדם חושב מחשבות לשלם גמול בזה העולם לבל יהיה האדם הנדח במעשיו מוטרד ונדח ממנו יתברך כי בהצרף סיגיו יזכה לחזות בנועם ה' וא"כ בהשגחה היתה מיתת אמנון לכפר העון אשר חטא ואבשלום היה שליח ההשגחה ואין להאשימו כ"כ בהיות כי לא התרו בו והתורה פטרתו"